

The Greek Review of Social Research

Vol 13 (1972)

13

Τεχνική συνεργασία και κοινωνική ανάπτυξις: Απόσπασμα εκθέσεων εμπειρογνομόνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών

(ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Δ. Αλετρά

doi: [10.12681/grsr.497](https://doi.org/10.12681/grsr.497)

Copyright © 1972, (ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Δ. Αλετρά

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), & Αλετρά Δ. (1972). Τεχνική συνεργασία και κοινωνική ανάπτυξις: Απόσπασμα εκθέσεων εμπειρογνομόνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. *The Greek Review of Social Research*, 13, 113–121. <https://doi.org/10.12681/grsr.497>

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

Ἀπόσπασμα ἐκθέσεως ἐμπειρογνομῶνων
τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν

Μετάφρασις Δ. Ἀλετρά

20ῆ σύνοδος τῆς Ἐπιτροπῆς
Κοινωνικῆς Ἀναπτύξεως ΟΗΕ
17.2.1969 - 5.3.1969

Ι. πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου τίθεται ἡ παρούσα ἔρευνα: βασικαὶ ὀρχαὶ καὶ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἀναπτύξεως

13. Ἡ δοθεῖσα εἰς τοὺς Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἐν-
τολὴ ἀπορρέει ἀπὸ ὄρισμένον ἀριθμὸν ἀποφάσεων
τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, αἱ ὁποῖα σχε-
τίζονται μὲ διαφόρους πλευράς τῆς κοινωνικῆς ἀνα-
πτύξεως.

14. Ἡ κοινωνικὴ πρόοδος ὀρίζεται εἰς τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 1392 (XIV) ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύ-
σεως ὡς «αὐτοσκοπὸς καὶ ἐν ἑκ τῶν μέσων τῶν εὐ-
νοούντων τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν». Ἡ Γενικὴ
Συνέλευσις εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1515 (XV) ἀπόφασιν
τῆς διασαφηνίζει ὅτι διὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ ἀντικει-
μενικοὶ σκοποὶ τῆς ἀναπτύξεως πρέπει ἀπαραι-
τήτως νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν «αἱ ἀνθρώπινα
ὡς καὶ κοινωνικαὶ πλευραὶ τῶν».

Εἰς τὸ προοίμιον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1139 (XLI) ἀπο-
φάσεώς του τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμ-
βούλιον διακηρύττει ὅτι «ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τοῦ
ἔργου τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν
εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα εἶναι νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν
προετοιμασίαν ἐνὸς καλυτέρου μέλλοντος διὰ τὸν
ἄνθρωπον, διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς εὐημερίας του
καὶ διὰ τῆς ἐγγυήσεως τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀξιο-
πρεπείας του». Εἰς τὴν ἴδιαν ἀπόφασιν ὑπογραμμί-
ζεται «ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀλληλεξ-
αρτήσεως τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν πα-
ραγόντων ὡς καὶ ἡ θεμελιώδης ἀνάγκη μιᾶς οἰκο-
νομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως αἱ ὁποῖα νὰ
συμβαδίζουσιν». Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις εἰς τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 2293 (XXII) ἀπόφασιν τῆς ὑπογραμμίζει
τὴν ἀλληλεξάρτησιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινο-
νικῶν παραγόντων τῆς ἀναπτύξεως καὶ παρακαλεῖ
τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον ὅπως
εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ προγραμματισμοῦ
τῆς ἀναπτύξεως «νὰ ἔχῃ ἀπολύτως ὑπ' ὄψιν τοὺς τὸν
ρόλον τὸν ὁποῖον δύναται νὰ διαδραματίσῃ ἡ κοι-
νωνικὴ ἀνάπτυξις ὡς πρὸς τὴν ἐπιτάχυσιν τῆς πρ-
αγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν τῆς Ἐθνικῆς ἀναπτύ-
ξεως, ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὰ πλαίσια τῆς προετοιμασί-
ας τῆς νέας Δεκαετίας, ἥτις καὶ θὰ συνεχίσῃ αὐτὴν
τὴν ἀνάπτυξιν». Τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν
Συμβούλιον εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1320 (XLIV) ἀπόφα-
σίν του μνημονεῖ περισσότερο ἀναλυτικῶς τὰ
κοινωνικά θέματα τὰ ὁποῖα πρέπει σοβαρῶς νὰ λη-
φθοῦν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν μιᾶς διεθνoῦς
στρατηγικῆς ἀναπτύξεως διὰ τὴν προσεχῆ δεκα-
ετίαν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὑπεγραμμίσθη «ἡ ἀλληλεξάρτησις
τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν πλευρῶν τῆς
ἀναπτύξεως» καὶ ἔγινε ἀπαιρήθησις ὀρισμένων κοι-
νωνικῶν σκοπῶν οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
ὄψιν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν διεθνoῦς κλίμακος
στρατηγικῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν. Τὸ Συμβούλιον,

κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1274 (XLIII) ἀπόφασίν του, υπεγράμμισε «τὴν στενὴν ἀλληλεξάρτησιν ἢ ὁποία ὑφίσταται εἰς τὰς ἀγροτικὰς καὶ ἀστικὰς περιοχὰς μεταξύ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, ἀμφοτέρων θεωρουμένων ὡς ἀναποσπάστων στοιχείων μιᾶς πραγματικῆς πολιτικῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως».

15. Ὁ Γενικός Γραμματεὺς εἰς τὸν πρόλογον τῆς ἐκθέσεώς του ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα προετάθησαν ὡς πρὸς τὴν δεκαετίαν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν (E/3613), παρετήρησε τὰ κάτωθι: «Μανθάνομεν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς του ὡς κοινωνικοῦ ὄντος καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἱκανοποίησιν τῶν προσδοκιῶν του. Ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶναι ἀπλῶς συνώνυμον τῆς οικονομικῆς εὐημερίας: Ἐνθαυμάσιον εἶναι βεβαίως οικονομικὴ ἀνάπτυξις, ἀνάπτυξις ὅμως συνοδευομένη ἀπὸ μεταβολῶν».

16. Πολυάριθμοι μαρτυρίαι ἐκ διαφορετικῶν πηγῶν ἔρχονται νὰ ὑποστηρίξουν αὐτὴν τὴν θέσιν. Ὁ Gunnar Myrdal, τῶς Γραμματεῖς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν Εὐρώπην, ὑποδεικνύει ὅτι «ὀντότητα «μὴ οικονομικαὶ» δὲν ἀκόλουθον εὐκόλως τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν, ἀντιθέτως τὴν ἀναχαιτίζουν καὶ τῆς προβάλλουν ἐμπόδια, οὕτως ὥστε συχνὰ δὲν δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν τὴν ἀκριβῆ σημάσιον τῶν «οἰκονομικῆς φύσεως» στοιχείων. Πρακτικὴ συνέπεια τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἰδιαίτερως ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ συντονίζεται ὁ προγραμματισμὸς τῶν «οἰκονομικῶν» καὶ «μὴ οἰκονομικῶν» τομῶν».

17. Ἄλλος θεωρητικὸς τῆς ἀναπτύξεως διατυπώνει τὴν αὐτὴν ἰδέαν μὲ τρόπον διαφορετικόν:

«Ἡ ἀνάπτυξις πάντως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ μὲ τὴν ἀπλὴν ἀνάγωσιν διαφόρων ἀνομοιογενῶν στατιστικῶν στοιχείων. Εἶναι διαδικασία πολὺ περισσότερον πολὺπλοκος. Ὁ στόχος μας δὲν εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐπὶ μέρους χωρῶν, ἀλλὰ ἡ μετατροπὴ τῶν πατροπαράδοτων κοινωνιῶν εἰς ἐκσυγχρονισμένας καὶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου. ... Πρέπει νὰ ἐφαρμοσόμεν νέας μεθόδους, νέας συνθέσεις καὶ νέας σχέσεις αἱ ὁποῖαι νὰ συνδέσουν ὅ,τι καλύτερον ἤδη ὑπάρχει ἐκ τῆς γενικῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς (culture) τῶν διαφόρων χωρῶν μὲ τὰς ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεις διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεως».

18. Ἐξ ἄλλου ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς βοηθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ὁργανώσεως συνεργασίας καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως παρατηρεῖ τὰ ἀκόλουθα: «Τώρα ἀντιλαμβανόμεθα ὅλοεν περισσότερον ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐκάστης χώρας εἶναι στενῶς συνδεδεμένη μὲ τοὺς πολιτικούς, ἱστορικούς καὶ κοινωνικούς δρους τῆς ὑποστάσεώς της καὶ ὅτι ἡ οἰ-

κονομικὴ τῆς ἀνάπτυξις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ εἰμὴ μόνον εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν ὁρῶν.» Ἀκολουθῶς μνημονεὺει «τὸν ἀποφασιστικὸν ρόλον τὸν ὁποῖον δύναται νὰ παίξουν οἱ μὴ οἰκονομικοὶ παράγοντες εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἀναπτύξεως».¹

19. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἐσπεμείωσαν τὴν ὑφισταμένην ἀναφαισθητικὴν ἀντίθεσην μεταξύ τῆς ἀναγνωρίσεως ἀφ' ἐνὸς τῶν ὡς ἀνω γενικῶς παραδεκτῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀνεπαρκείας ἀφ' ἑτέρου τῶν πόρων, ἀλλὰ καὶ τῆς σειρᾶς προτεραιότητος, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν.

20. Οἱ Γραμματεῖς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπὸ τὸν διευθυντικὸν ὄργανον τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἀνακοινωθείσας κατευθύνσεις πρὸς καθορισμὸν μιᾶς στρατηγικῆς τῆς ἀναπτύξεως, ὁμῶνται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ ἀνάπτυξις εἶναι ἐνιαῖα μορφῆς διαδικασία ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ παράγοντες δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ ἐπομένως ἡ προεγγύσις τῶν προβλημάτων ἀναπτύξεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἀπὸ σκοπιᾶς ἀποκλειστικῶς «οἰκονομικῆς» ἢ «κοινωνικῆς».

Υἰοθέτησαν λοιπὸν τὴν ἔνοιαν μιᾶς ἐνοποιημένης ἐξελίξεως τῆς ἀναπτύξεως καὶ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὑπάρχει μόνον μία στρατηγικὴ τῆς ἀναπτύξεως, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ ὑποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον ἐνιαίου, συνολικοῦ, προγραμματισμοῦ λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν τὸσον τοὺς οἰκονομικούς ὅσον καὶ τοὺς κοινωνικούς συντελεστές.

Ἡ ἐξελίξις τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ διαθεσίμου ἀνθρώπινου δυναμικοῦ ἀφ' ἑτέρου ἀποτελοῦν τὰ βασικὰ στοιχεῖα-κλειδιά τῆς στρατηγικῆς αὐτῆς καὶ πρέπει νὰ συγκεντρώνουν τὴν ἰδιαίτεράν προσοχὴν τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰ προγράμματα ἀναπτύξεως τὸσον ἐπὶ ἐθνικοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ διεθνῶς ἐπιπέδου.

II. ἀνάγκαι καὶ προβλήματα γενικῆς φύσεως

21. Οἱ Γραμματεῖς παρετήρησαν ὅτι, ὅν καὶ ἡ παροῦσα δεκαετία ἔδωκε τὴν εὐκαρίαν εὐρύτερας διεθνούς βοηθείας εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ἡ ἀπόστασις μεταξύ τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ τῶν περισσότερων ἀνεπτυγμένων ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται περισσότερον αἰσθητῆ. Τὰ θεμελιώδη προβλήματα, τὰ ὁποῖα καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν κόσμος, ἐκρίθησαν ἐπιγενομένη ὡς ποτὲ ἄλλοτε, ἡ κατεπιγενοῦσα δὲ ἀνάγκη λύσεως αὐτῶν γίνεται δευτέρα καθ' ὃ μέτρον αὐξάνεται ἡ ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων καὶ τῆς διεθνούς κοινότητος ἀσκούμενη πίεσις ὑπὸ τῶν ἐπιδιώξεων τῶν μαζῶν.

1. Ὁργανώσεως Βοηθείας καὶ Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, *Efforts et Politiques d'aide au développement, Examen 1967, Rapport du Président du Comité d'aide au développement* (Paris, 1967).

22. 'Εάν κρίνωμεν εκ τῶν 'Εκθέσεων τὰς ὁποίας ἐξεπὸνῆσαν καὶ ἔθεσαν ὑπ' ὄνιν τῶν Γραμματέων αἱ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶραι διὰ νὰ ὀρίσουν τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ κυριώτερα προβλήματα τῶν εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα, ὡς καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῆς τεχνικῆς βοήθειάς τὴν ὁποίαν ζητοῦν αἱ χῶραι αὐταὶ ἀπὸ τὰς Ὁργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, βλέπομεν ὅτι δι' αὐτὰς ἄμεσον προτεραιότητα ἔχουν ἡ ὑγεία, ἡ διατροφή, ἡ παιδεία, ἡ στέγασις ὡς καὶ ἡ ἀγροτική ἀνάπτυξις.

Εἰς πλείστας χῶρας μεταξὺ τῶν ἐξ ἴσου σημαντικῶν προβλημάτων τὰ ὁποία ἐμποδίζουν τὴν πρόοδον εἰς ὅ,τι σχετίζεται με τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς συγκαταλέγονται ἡ ὑποαπασχόλησις καὶ ἡ ἀνεργία, ἰδίως μεταξὺ τῶν νέων, αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι καὶ τὰ ζητήματα τὰ συνδεόμενα με τὸ μέγεθος ἢ τὴν κατανομήν τοῦ πληθυσμοῦ. Ὅταν ἐξετάσωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐκδηλωθείσας εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς τάσεις κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τῆς παρούσης Δεκαετίας τῆς ἀναπτύξεως, θὰ εὐρεθῶμεν ἐνώπιον ἀνισομεροῦς καὶ ἀποθαρρυντικοῦ πίνακος, ὁ ὅποτος φανερώει πραγματικὴν πρόοδον εἰς ὀρισμένους τομεῖς καὶ ἀποτελέματάσιν, ἀκριβέστερον ἐπιδείνωσιν τῆς καταστάσεως, εἰς ἄλλους.

23. Οἱ Γραμματεῖς ἐσημείωσαν ὀρισμένον ἀριθμὸν σημαντικῶν πλευρῶν τῆς προόδου καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

24. Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας ἐπραγματοποιήθησαν σημαντικὰ βήματα προόδου ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καταπολεμήσεως ὀρισμένων ἐκ τῶν κυριωτέρων μεταδοτικῶν νόσων καὶ ἐσημειώθη πτώσις τοῦ ποσοστοῦ θνησιμότητος, κυρίως εἰς τὰ παιδιὰ μικρῆς ἡλικίας. Παρητήρηθη ὅτι εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρας αἱ νόσοι διατροφῆς ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πολὺ σημαντικὸν πρόβλημα τῆς δημοσίας ὑγείας, ἐφ' ὅσον ἐν ἑξὼς δέκα τοῖς ἑκατὸν τῶν παιδιῶν νεαρῆς ἡλικίας πάσχουν ἐκ σοβαρᾶς ἐλλείψεως πρωτεϊνῶν.

Συμφῶνως πρὸς τὴν Ἐκθεσὴν τοῦ 1967 ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως εἰς ὅλον τὸν κόσμον, περισσότερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῶν ἐστερεῖτο ἀκόμη τῶν τροφίμων τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ὑγείας τοῦ.

25. Ἡ ἐκπαίδευσις ἀνῆκε εἰς τοὺς τομεῖς διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ὑπολογισμὸς τῆς συντελεσθείσης προόδου εἶναι ἰδιαίτερος δυσχερῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς δεκαετίας τοῦ 1960 τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ἐξηκολούθησε νὰ μειοῦται, ἀλλὰ συμφῶνως πρὸς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναλφαβητῶν ἐνηλίκων ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν πραγματικότητα νὰ αὐξάνη.

Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρας ἡ αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφομένων εἰς τὴν στοιχειώδη ἢ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν ὑπῆρξε πολὺ ταχύτερα τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῶν ὁμάδων τῆς ἀντιστοίχου σχολικῆς ἡλικίας. Ἐν τούτοις εἰς πολλὰς χῶρας ἡ ποι-

ότης τῆς παιδείας παρουσιάζει ἐμφανῆ τάσιν πτώσεως, διότι ὑποχρεοῦνται νὰ χρησιμοποιοῦν ἐκπαιδευτικούς μετρίας καταρτίσεως διὰ νὰ αὐξήσουν τὰς δυνατότητας προσελεύσεως τῶν παιδιῶν εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν.

26. Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν ὡς καὶ εἰς τὰς περισσότερον ἀνεπτυγμένας ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου χῶρας, αἱ δυσκολαὶ στεγάζσεως συνδέονται με ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ προβλήματα τὰ ὁποία θέτουν ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ ἀστικά κέντρα, αἱ μετακινήσεις ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς εἰς τὰς πόλεις, ὁ ὑπερπληθυσμὸς, κτλ. Ἡ ἴδρισις κατοικιῶν κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρων, αἱ δὲ πόλεις ἐξακολουθοῦν νὰ ἀναπτύσσονται με τρομακτικὸν ρυθμὸν ἄνευ προγραμματισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμφανίζουν ρυπαρὰς οἰκίας καὶ ἀθλίους συνοικισμούς.

Αἱ τάσεις αὐταὶ, τὰς ὁποίας ἡ ἔκθεσις τοῦ 1967 ἀποδίδει εἰς ἑλλειψιν πόρων καὶ εἰς ἀνεφάρμοστον πολεοδομικὴν στρατηγικὴν, παρουσιάζουν σημαντικὰ ἐμπόδια διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν. Τοὺς Γραμματεῖς ἀπασχόλησαν ἰδιαίτερος προβλήματα συνδεόμενα με τὴν συγκέντρωσιν κεφαλαίων προοριζομένων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν κατάρτισιν τῶν ἀπαιτητῶν ἐργατῶν διὰ τὴν κατασκευὴν οἰκίων καὶ τὸ καταλλήλου προσωπικοῦ διὰ τὸν προγραμματισμὸν, ἐπίσης δὲ καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐκάστοτε φυσικοῦ προγραμματισμοῦ. Ἐν τούτοις ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ κατάστασις καὶ αἱ ἀνάγκαι διέφερον αἰσθητῶς ἀπὸ χῶρας εἰς χῶραν.

27. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντιπροσωπεύουν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρας, ἔχει γίνεи ἐπιτακτικὸν καθήκον τόσον ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῆς ἀνάδου ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς κοινωνικῆς προόδου. Ἡ ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας καὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος, ἰδρῦσεως ἐνδοαγροτικῶν ὑποδομῶν παραγωγῆς, δημοιουργίας δυνατοτήτων δι' ἐπαγγελέλματα μὴ ἀγροτικά καὶ ἡ ἐξασφάλισις ἐνδυνάστευσις χρησιμοποίησεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς ὑπαίθρου, ὅλα αὐτὰ εἶναι στενῶς συνδεόμενα με τὸ πρόβλημα τοῦ μαρasmus τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν καὶ τῆς μαζικῆς ἐξόδου πρὸς τὰς πόλεις. Ὡρισμένα κυβερνητικὰ ἀρχίζουν νὰ μελετοῦν αὐτὰ τὰ προβλήματα ἐν τῷ συνόλῳ τῶν καὶ ἐφαρμόζουν κατὰ περιοχὰς προγράμματα ἀναπτύξεως προσεγγίζοντα εἰς πολλοὺς τομεῖς τὰ προβλήματα τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἢ τοῦ ἐνρύτερου πλαισίου τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου.

28. Κατόπιν ἐπιτοπίου ἐρευνῆς οἱ Γραμματεῖς ἀνεκάλυψαν ὀρισμένον ἀριθμὸν ἄλλων κοινωνικῶν προβλημάτων ἐπιγεούσης φύσεως, ἧτοι προβλήματα ἐνδιαφερόντα κυρίως τὰς ὑπηρεσίας κοινω-

νικης προστασίας εν γένει και όλως ιδιαίτερας τὰ προγράμματα τὰ προοριζόμενα διὰ τὰ παιδιά, τὰς μητέρας καὶ τοὺς νέους. Ἡ ἀπαράιτητος εἰς τινὰς τομεῖς νομοθεσία, ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὴν παιδοκομικὴν, τὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἰδρύματα παίδων, εἶναι ἐνίοτε ἀνυπαρκτος καὶ συχνὰ ἀναχρονιστικῆ.

Τὸ ἔργον τῶν Γραμματέων δὲν περιορίζετο μόνον εἰς διατύπωνιν συστάσεων πρὸς τὰς κυβερνήσεις σχετικῶν μὲ τὴν σειρὰν προτεραιότητος. Οὗτοι ἠθθάθησαν ἀνησχίαν διὰ τὴν βραδύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσονται ὀρισμένα προγράμματα προοριζόμενα ἄπ' εὐθείας διὰ τὸν πληθυσμὸν ὡς καὶ διὰ τὸν ἄμεσον καταμερισμὸν τῶν ὑπηρεσιῶν, ἰδίως εἰς τὸν εὐρὴν τομέα τῆς κοινωνικῆς προστασίας καὶ συγκεκριμένως τῆς προστασίας τῆς οἰκογενείας, τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς νεότητος, ὡς καὶ διὰ τὰ προγράμματα τὰ συναφῆ μὲ τὴν πρόληψιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τὰς ὑπηρεσίας τὰς προοριζόμενας διὰ τοὺς ἀναπήρους. Οἱ Γραμματεῖς κατέληξαν ἐπίσης εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῆ ἡ μεγαλύτερα προσπάθεια ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῆ ὁ πληθυσμὸς, καὶ ἰδιαίτερος ἡ νεολαία, νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως.

29. Φυσικὰ, εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τομεῖς ὁ ρυθμὸς προόδου εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὸν πληθυσμὸν περὶ τοῦ ὁποῖου ἐκάστοτε πρόκειται. Ἡ μείωσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι βεβαίως σημαντικὸν πρόβλημα διὰ μερικὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, δι' ὀρισμένας μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἡ ἄνισος κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ δημιουργεῖ ἰδιαζούσας δυσκολίας. Ἐν τούτοις ἐκεῖ ὅπου πρέπει πρωτίτως νὰ ἀναζητηθῆ τὸ σπουδαιότερον ἐμπόδιον διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόδον τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῶν, εἶναι ἡ ὑπερέμετρος δημογραφικὴ αὐξήσις τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν.

Τὸ ἔτος 1960 δύο ἄτομα ἐπὶ τριῶν ἑξῶν εἰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχὰς. Τὸ ἔτος 1980 ἡ ἀναλογία θὰ εἶναι πιθανῶς 3 πρὸς 4, ὑπάρχοντες δὲ βάσιμοι ἐλπιδες ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ κόσμου θὰ ὑπερβῆ τὰ 4.250 ἑκατομ. κατοίκων (περὶ τὰ μῆσα τοῦ 1965 ὑπελογίσθη ὅτι ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 3.295 ἑκατ.). Ἡ αὐξήσις τοῦ παγκοσμίου ἄστικου πληθυσμοῦ, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς εἶναι ταχύτερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ γενικοῦ πληθυσμοῦ, ἐξηκολούθησεν ἄνευ διακοπῆς τόσον εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας ὅσον καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Ὑπάρχει πρόβλεψις ὅτι κατὰ τὸ 1980 περίπου τὸ ἕν τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ θὰ ζῆ εἰς ἄστικά κέντρα.

Αἱ ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ ἄνευ προηγουμένου ρυθμοῦ τῆς δημογραφικῆς αὐξήσεως ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως προεκάλεσαν τὴν γενικὴν ἀνησχίαν, μερικαὶ δὲ χώραι υἰοθέτησαν μέτρα πρὸς περιορισμὸν τῶν γεννήσεων. Εἰς ἄλλας χώρας αἱ κυβερνήσεις ἐνεθάρρυναν τὴν δημιουργίαν προγραμμάτων ἐλέγχου τῶν γεννήσεων χωρὶς νὰ ἔχουν ἐπισημῶς υἰοθετήσει

μέτρα οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ.

30. Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὡς ἄνω περιγραφείσης καταστάσεως τὰ συμπέρασματα τῶν Γραμματέων καὶ αἱ ἀπαντήσεις τῶν κυβερνήσεων εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον τὸ ὁποῖον ἀπήνθουν πρὸς αὐτὰς ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς παροῦσης ἐρεύνης, εἶναι ἰδιαίτερος πρόσφορα διὰ τὸ θέμα τῆς διεθνούς βοήθειας εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως.

Ἐκτὸς μερικῶν ἐξαίρεσεων, ἡ ἔννοια τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως παραμένει πολὺ περιορισμένη εἰς τὰς περισσότερας ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Γενικῶς, αἱ ἀνάγκαι εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ κρίνονται πρωταρχικῶς βάσει τῶν κατὰ παρόδον οἰκονομικῶν κριτηρίων.

Τὰ κοινωνικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα θέτει ἡ ἀνεργία καὶ ἡ ὑποαπασχόλησις, ἡ κακὴ διατροφή, ἡ κακὴ ὑγεία καὶ ἡ ἀνεπαρκεῖς πιστώσεις διὰ τὴν Παιδείαν ὡς καὶ αἱ ἀκατάλληλοι κατοικίαι, θεωροῦνται ὡς συνέπεια τοῦ μέχρι σήμερον ἐπιτευχθέντος χαμηλοῦ ἐπιπέδου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὡς καὶ τὸν ἀτελῶν μεθόδων αἱ ὁποῖαι ἐφηρμοσθησαν διὰ τὴν πραγματοποιησίν τῆς καὶ μόνον κατὰ δευτέρον λόγον ὡς πραγματικὸν ἐμπόδιον εἰς αὐτήν. Μολοντοὶ οἱ Γραμματεῖς ἐσημείωσαν ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐξάνει ἡ τάσις υἰοθέτησεως καὶ ἐφαρμογῆς ἐνιαίας μεθόδου οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικοῦ προγραμματισμοῦ, αἱ ὑπάρχουσαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου πληροφορίαι δεικνύουν ὅτι πολλοὶ προγραμματισταὶ πιστεύουν ὅτι τὸ καλύτερον μέσον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀναπτύξεως συνίσταται εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν οἰκονομικῶν ἀποκλειστικῶς δυνάμεων.

31. *Εἰς τὰ σύγχρονα προγράμματα πολλῶν χωρῶν δίδουν φαίνεται, μικρὰν σχετικῶς σημασίαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν ἐπειδὴ δὲν θεωροῦν αὐτὴν ὡς δυναμικὸν παράγοντα τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς μεταρροπῆς τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ ἐθνικὴ ἀνάπτυξις.*

Ἡ ἔκφρασις κοινωνικῆς ἀνάπτυξεως λαμβάνεται γενικῶς ὡς συνάντημον ὀρισμένων ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς προστασίας ἢ ὀρισμένων τύπων κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἐπὶ μέρους προγραμμάτων τομῶν τινῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ὑγείας.

Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς χώρας ὅπου κατ' ἀρχὴν ἀναγνωρίζεται ἡ ἄξία τῶν κοινωνικῶν παραγόντων διὰ τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως, τὸ ἐθνικὸν πρόγραμμά οὐδεμίαν θέσιν δίδει εἰς τὰς κοινωνικὰς πλευράς τῆς ἀναπτύξεως καὶ συνήθως περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἀπαριθμῆ ὀρισμένον ἀριθμὸν προγραμμάτων ἀφορώντων εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα. Ὡς ἐκ τούτου συχνὰ παραμελοῦνται αἱ κοινωνικαὶ καὶ ἀνθρώπινα πλευρὰ σημαντικῶν οἰκονομικῶν ἢ τεχνικῶν προγραμμάτων, ἂν καὶ οἱ Γραμματεῖς ἀνεκάλυψαν μερικὰς παρηγορητικὰς ἐξαιρέσεις αὐτοῦ τοῦ κανόνος. Εἰς μίαν ἐκ τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας ἐπεσκέ-

φθησαν, ό κοινωνιολόγος εις τόν όποιον είχαν ανατεθή ευρυ πρόγραμμα ερευνης τών υπογειών ύδάτων ειργαζετο εν στενή συνεργασία με τον οικονομολόγον υπάλληλον τόν ασχολούμενον εις τό αυτό πρόγραμμα. Έν άλλο ευρύτατον πρόγραμμα του όποιου η εκτελεσις απαιτει ειδικους περισσοτερων επιστημονικών κλισεων προβλεπει ενυς εξ αρχης οραστηριότητα κοινωνικου προγραμματισμου.

32. Οι Γραμματεΐς απεφανθησαν οτι αι δυσκολιας όποιας υετει η ισόρροπος χαραξις τής οικονομικης και κοινωνικης πολιτικης οφειλονται εις πολλους λογους. Ια προγραμματια εθνικου προγραμματισμου οια την αναπτυξιν δεν αντικατοπτρίζουν την αλληλενεργειαν την υφισταμενην μειαζών των οικονομικών, κοινωνικών και θεσμικών παραγόντων ως και των παραγόντων διοικήσεως τής αναπτύξεως.

Οι ειδικοι επί του προγραμματισμου δεν θεωρούν οτι η κοινωνικη ανάπτυξις έχει μεγάλην σημασίαν και δυναται να επηρεάση την οικονομικήν πρόοδον και τόν εκσυγχρονισμόν τής κοινωνιας εκ τών όποιων εξαρτώνται η άνώψωσις του ρυθμού τής παραγωγικοτητος και η βελτίωσις τών συνθηκών τής ζωής. Αυτό οφείλεται εις πολλούς λογους κοινωνικης και οικονομικης φύσεως.

Η κοινωνικη ανάπτυξις υπό την ευρείαν έννοιαν του όρου επιβάλλει γενικην αναθεώρησιν τής κλίμακος τών αξιών, τών συνηθειών και τών θεσμών ως και τών σχέσεων, αι όποιαι υπάρχουν μεταξύ τών ομάδων και τών τάξεων του πληθυσμου. Πρόκειται περι ζητημάτων λεπτών, τά όποια απαιτούν την υιοθέτησιν πολιτικης και μέτρων μακράς πνοής μη αποδιδόντων εύθυσ άμέσως παρά ελάχιστα αισθητά άποτελέσματα, και διά τά όποια δεν υπάρχουν λύσεις πρωτότυποι εύκόλως εφαρμόσιμοι εις τάς ιδιαίζουσας συνθήκας εκάστης χώρας.

β) Έφ' όσον οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι είναι άρκετοι, τά οικονομικά και τεχνικά προγράμματα εφαρμόζονται εύκολότερον τών «κοινωνικών» και αι λύσεις αι όποιαι εδόθησαν εις άλλας χώρας εφαρμόζονται κατά γενικόν κανόνα εύκολότερον. Έπί πλέον είναι φυσικόν να αναμένεται οτι τά προγράμματα αύτου του είδους δίδουν ταχύτερον άποτελέσματα περισσότερον συγκεκριμένα. Ός εκ τούτου, άλλωστε, προσφέρουν καλύτερας δυνατότητας συνεχοδς προσελκύσεως επενδύσεων και χαιρούν ύψηλότερον γοητρον.

γ) Τό προσωπικόν τών εθνικών οργανισμών προγραμματισμου άποτελείται συχνά από οικονομολόγους και διοικητικούς υπάλληλους, οι όποιοι δεν έχουν άρκετην πείραν τών ανθρώπων, κοινωνικών και θεσμικών πλευρών μιας ισόρροπου στρατηγικης τής αναπτύξεως, η δεν είναι πεπεισμένοι δια τόν ρόλον τόν όποιον δυναται να διαδραματίσουν οι κοινωνικοι παράγοντες εις την ένίσχυσιν και διατήρησιν τής οικονομικης άνοδου.

Έξαιρέσει του προγραμματισμου του εργατικού δυναμικου, τής παιδείας και τής υγείας, μερικοι προγραμματισται ό,τιδήποτε έχει σχέση με τό «κοινωνικόν» τό θεωρουν εκ τών προτερών άξιων διά τό περιθώριον και διά τάς τελευταίας θέσεις προτεραιότητος. Δεν δίδουν παντοτε την εύλυσαν προσοχήν εις την μεταξύ τών τομέων σχέσιν αναλογίας ούτε εις τούς κοινωνικους παράγοντας οι όποιοι έχουν επιπτώσεις επί του εθνικου προγραμματισμου και επί τής εκτελεσεως του σχεδίου. Όταν υπάρχουν ομάδες κοινωνικου προγραμματισμου, αύται δεν άσχολούνται κυρίως παρά μόνον με τόν συντονισμόν τών, και τοιουτοτρόπως ό πραγματικός προγραμματισμός υποτίθεται οτι πραγματοποιείται υπο τών Έπουργείων εις τά όποια υπάρχουν οι διάφοροι τομεις του. Όταν εφρισκομεν προγραμματιστάς εις τόν κοινωνικόν τομέα, πρόκειται συνήθως περι ειδικών τεδ προγραμματισμου εις ένα όρισμένον τομέα, π.χ. εις την εκπαίδευσιν η την υγείαν. Όσον άφορῃ εις τας κοινωνικας πλευρας τών οικονομικών προγραμμάτων, περι μόνων απασχολούνται συνήθως μόνον την στιγμήν καθ' ην αναφύονται σοβαρα προβλήματα εκτελεσεως η και επιπτώσεις κοινωνικης φύσεως μη δυνάμενα να προβλεφθούν, με άλλους λογους πολυ άργά διά να εξασφαλισθῃ η επιτυχία ενός σχεδίου.

δ) Όρισμένα διμερη προγράμματα δεν δίδουν ιδιαίτεραν προσοχήν εις την ισόροπημένην ανάπτυξιν. Την βοήθειαν την έννοούν μέσα εις τό άσθη- δ) συγκεκριμένον πλαίσιον τών σχεδίων. Εις ό,τι έχει σχέση με την κοινωνικην ανάπτυξιν πολλά προγράμματα ενδιαφέρονται εύθως δι' όρισμένους μόνον τομεις, π.χ. την παιδειαν και την υγείαν. Έπειδη η διμερης βοήθεια προφανέστατα είναι τό σημαντικότερον στοιχείον εις τόν τομέα τής εξωτερικης βοήθειας τών εθνικών προγραμμάτων, η σημασία η όποια δίδεται εις τά οικονομικά και τεχνικά σχέδια έχει την τάσιν να επηρεάζη τό όλον πρόγραμμα, εις τρόπον ώστε να δημιουργηῃ έλλειψιν ισόροπιας μεταξύ τών διαφόρων τομέων και να ένισχύη την διάχυτον γνώμην οτι άποτελούν τό άντικειμενον χωριστης μελέτης εκ μέρους τών κυβερνήσεων. Παρά ταύτα οι Γραμματεΐς επιθυμουν να τονίσουν οτι εκτιμουν πολυ την συμβολήν η όποια παρέχεται κατά την παροδσαν περιόδου εις την κοινωνικην ανάπτυξιν έντός του πλαισιου όρισμένων προγραμμάτων.

ε) Παρά τόν μεγάλον αριθμόν άποφάσεων τής Γενικης Συνελεύσεως και του Οικονομικου και Κοινωνικου Συμβουλίου (τών όποιων έγινε μνεία εις τό τμήμα Ι) σχετικώς με την σημασίαν του ισόρροπου προγραμματισμου, αύτος οίτος ό Έργασιας τών Ένωμένων Έθνών μόλις αρχίζει να εφαρμόζη τάς ιδικάς του αρχάς διά μέσου τών προγραμμάτων του τεχνικης συνεργασιας και επομένως εις την πραγματικότητα δεν κατώρθωσεν εις όσον βαθμόν όφειλε

νά θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν μεθόδους προσηρμοσμένας εἰς τὰς συνθήκας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Ἡ κεχωρισμένη ἐξέτασις τῶν κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν ζητημάτων εἰς τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον, ὅπου ἐξετάζονται ὑπὸ διαφορετικῶν ἐπιτροπῶν, ἐκρίθη ὑπὸ τῶν Γραμματέων ὡς ἐνδεικτικὴ τῆς διαφορᾶς ἢ ὅποια ὑπάρχει μεταξύ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἀποφάσεων του, αἱ ὅποια λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὸν ἰσορροπον χαρακτῆρα τῆς ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πρακτικῆς τὴν ὁποίαν ἐν τῇ πράξει ἠκολούθησεν ὁ Ὅργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

III. συστάσεις

Σύστασις 1η: Αἱ Ὅργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ ἔπρεπε νὰ υποστηρίξουν σθεναρῶς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως καὶ νὰ πράττουν τὸ πᾶν διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἰς τὰ προγράμματα τῶν τεχνικῆς συνεργασίας.

Σύστασις 2α: Ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἰκανότης τῶν ὁποίων ἔχουν αἱ Ὅργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν νὰ παρέχουν εἰς τὰς κυβερνήσεις βοήθειαν στηριζομένην εἰς τὰς κοινωνικάς πλευράς μιᾶς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως.

Σύστασις 3η: Ἐπιβάλλεται νὰ ὀρισθῇ σαφέστερον ὁ ρόλος ποῦ πρέπει νὰ διαδραματίζουσι τὰ Ἐξωτερικὰ Γραφεῖα τοῦ Προγράμματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὸν συντονισμὸν τῶν δραστηριοτήτων τῆς τεχνικῆς συνεργασίας τῶν Ὅργανώσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα.

Σύστασις 4η: Ἐπιβάλλεται ἐπίσης νὰ αὐξηθῇ περισσότερο ἡ εὐρεία συνεργασία μεταξύ τῶν Ὅργανώσεων τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς Ἐδρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν Περιφερειακῶν Γραφείων τοῦ ΟΗΕ.

Σύστασις 5η: Ἐπιβάλλεται νὰ καταβληθοῦν νέαι προσπάθειαι μὲ σκοπὸν τὸν προγραμματισμὸν τῆς βοηθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν σχεδιαζόμενον μᾶλλον ἀναλόγως τῶν (ἀναπτυξιακῶν) ἀναγκῶν τῶν διαφόρων χωρῶν παρὰ βάσει ἀλληπαλλήλων ἀλλὰ χωριστῶν σχεδίων (προγραμμάτων).

Σύστασις 6η: Ἐπιβάλλεται ἡ λήψις τῶν ἐνδεικνυμένων μέτρων διὰ νὰ προκληθῇ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον τῶν Διεθνῶν Οἰκονομικῶν Ὄργανισμῶν διὰ τὸν κοινωνικὸν τομέα τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως.

Σύστασις 7η: Καλὸν θὰ ἦτο νὰ μελετηθῇ ἡ ἐξέυρεσις νέων μέσων βοηθείας τῶν Κυβερνήσεων πρὸς χρηματοδότησιν τῶν δαπανῶν τῆς χώρας των, τῶν σχετικῶν μὲ τὰ προγράμματα κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 8η: Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιβεβαιωθῇ ὁ συσχετισμὸς ὁ ὑπάρχων μεταξύ τῶν δραστηριοτήτων τῆς

διμεροῦς τεχνικῆς βοηθείας καὶ τῶν δραστηριοτήτων τῆς πολυμεροῦς τεχνικῆς βοηθείας διὰ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ ὑφιστάμενοι ἤδη τύποι συνεργασίας, νὰ εὐρεθοῦν νέοι τύποι τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ προγραμματισμοῦ ὅσον καὶ εἰς τὸ τῆς ἐκτελέσεως, καὶ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν αἱ προσπάθειαι τῶν μὴ κυβερνητικῶν ὀργανώσεων.

Σύστασις 9η: Οἱ πόροι τοῦ Τακτικοῦ Προγράμματος Τεχνικῆς Βοηθείας τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐπὶ ἔθνικου ἐπιπέδου, θὰ ἔπρεπε νὰ οἰαθῆναι διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν δημοσίαν διοίκησιν. Οἱ πόροι τοῦ Προγράμματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπουν περισσότερο εἰς τὰς κοινωνικάς πλευράς τῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 10η: Ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν δραστηριοτήτων αἱ ὅποια ἀφοροῦν εἰς τὰς κοινωνικάς πλευράς τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 11η: Θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ μεγαλύτερα εὐελξία εἰς τὴν βοήθειαν καὶ αὐτὴ νὰ λάβῃ νέας μορφάς.

Σύστασις 12η: Ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθῇ τὸ ταχύτερον ἡ δυνατότης καὶ νὰ ληφθῇ πρόνοια χρησιμοποίησεως ἐθελοντῶν εἰς τὰ προγράμματα τεχνικῆς συνεργασίας τοῦ συστήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

83. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἠκούσαν πολλὰς καὶ λέγεται ὅτι συχνὰ οἱ ἐμπειρογνώμονες καὶ οἱ τοπικοὶ σύμβουλοι δὲν ἐξρησιμοποιοῦντο πλήρως, καθόσον οἱ ἐν λόγῳ εἰδικοί δὲν ἠσχολοῦντο εἰμὴ μόνον μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἀκολουθητέας πολιτικῆς καὶ τῶν προγραμμάτων. Αὐτοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνδιαφερθοῦν ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων, ἢ καὶ ὅταν ἀκόμη ἀντίθετον εἰς αὐτοὺς καθήκοντα πραγματοποιήσεως συγκεκριμένου ἔργου, ἔστεροῦντο συνήθως τοῦ εἰδικοῦ ἐνδιαμέσου, ἢ τοῦ ἐκτελεσθέντος μεταξύ αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τοῦ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργου προσωπικοῦ, ἐνθὺ θὰ ἦρκει νὰ ἐκπαιδευθοῦν μερικὰ ἄτομα ἐπὶ τοποῦ διὰ νὰ καλύπτουν τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζόμενας ἀνάγκας.

84. Οἱ Γραμματεῖς διεπίστωσαν ὅτι εἰς τὰ προγράμματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὑπάρχει θέσις δι' ἐθελοντὰς πολλῶν ἀρμοδιότητων—ἀπὸ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν συνταξιούχων τῶν ἐχόντων διοικητικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν πείραν μέχρι τῆς τῶν πτυχιούχων τῆς Μέσης καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαίδευσως—ἀντιστοιχῶς ἀναλόγων πρὸς διαφορετικούς τύπους ἐργασιῶν. Ἐν τούτοις παρετηρήθη ὅτι κυρίως ὑπάρχει ἀνάγκη ἀτόμων ἐχόντων πανεπιστημιακὴν ἢ τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἰκανῶν νὰ ἐκτελοῦν καλῶς, ὑπὸ τὴν δέουσαν γενικὴν διεύθυνσιν, τὰ παιδαγωγικὰ καὶ τεχνικά καθήκοντα τὰ ὅποια ἀνετέθησαν εἰς αὐτὰ.

85. Εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα προσφέρονται πολ-

λαι δραστηριότητες εις τούς εργαζομένους ως έθελοντάς. Οί διεθνείς έθελοντάι είναι, ως εκ τής φύσεώς των, οί περισσότερον παντός άλλου ένδεδειγμένοι να άποτελέσουν ομόνον διά τής παρουσίας των τó υπόδειγμα εις άξιολόγους τομείς διά τούς όποιους πολλαί κυβερνήσεις έξαιτούντα κατά τήν παρούσαν περίοδον διεθνή βοήθειαν, π.χ. εις τόν τομέα τής ένθαρρύνσεως τής νεολαίας πρós μεγαλυτέραν συμμετοχήν εις τήν εθνικήν ανάπτυξιν, εις τά παιδαγωγικά καθήκοντα, εις τās νοσοκομειακάς φροντίδας και τās συναφείς δραστηριότητας, ως έπίσης και εις τήν έκλαίκευσιν τής ιδέας τής έθελοντικής εργασίας.

86. Επί πλέον ή ένεργός και επί πολυεθνικής βάσεως συμμετοχή των ένδεδειγμένων νέων εις τήν διεθνή προσπάθειαν ανάπτυξεως και συνεργασίας δύνανται να έξηρητηθή κατά τρόπον άμεσον τήν τόσον σημαντικήν ύπόθεσιν τής ειρήνης, τού σεβασμού και τής άμοιβαίας μεταξύ των λαών κατανοήσεως εις τήν όποιαν είναι άφωτισμένα τά 'Ηνωμένα Έθνη. Τά προγράμματα τής δευτέρας Δεκαετίας τής ανάπτυξεως έχουν ήδη μεγάλην ανάγκην να ένισχυθούν με όλα τά μέσα τά τείνοντα εις τήν διευρύνσιν τής εις αυτά συμμετοχής των έθελοντών νέων.

87. Εις ώρισμένας εκ των χωρών τās όποιās επέσκεψθησαν οί Γραμματείς διεπίστευσαν ότι οί έθελοντάι τούς όποιους έπρομήθευσαν έπι διμερούς βάσεως επέτέλεσαν σοβαράν εργασία, και ότι ή παρουσία των έξειτιμάτο, έστω και προσωρινώς, διότι επέτρεπε τήν κάλυψιν σημαντικών κενών εις τās τάξεις των στελεχών.

Άλλα όμως χώραι όσάκις έξηρισμοποίησαν τās ύπηρεσίας έθελοντών τó έπραξαν μετά τινος δυσπιστίας ως πρós τά κίνητρα τά όποια ήνάγκασαν τās ξένας άρχάς να προσφέρουν τās ύπηρεσίας των έν λόγω έθελοντών. Διότι συνέβη τήν προσφοράν έθελοντών να άπορρίψουν ώρισμέναί χώραι, και μάλιστα χώραι εις τās όποιās ή συμβολή των, από πλειυράς τεχνικής, θά ήτο σημαντική και θά έκάλυπτε πραγματικά κενά.

Μερικά χώραι δέν έστερεξαν να δεχθούν ειμή περιορισμένον άριθμόν έθελοντών προερχομένων έξ αυτής ή εκείνης τής χώρας, διότι έφοβούντο μήπως αί ιδέαι ή ή φιλοσοφία των χωρών τής προελεύσεώς των επηρεάσουν ισχυρότατα τó εθνικόν των κοινωνικοπολιτιστικόν επίπεδον (culture nationale). Αί αντίρρήσεις αúται ίσως ήτο δυνατόν να υπερικηθούν και να δοθ ή εις πολλούς νέους των χωρών εκείνων, αί όποιαί δέν έχουν ύπηρεσίας έθελοντών εις ύπερτινους περιοχάς, ή δυνατότις να εργασθούν εις τó έξωτερικόν άν συντρέξουν αί κάτωθι προϋποθέσεις:

α) Περισσότεραι χώραι να προμηθεύουν έθελοντάς.

β) Περισσότεραι χώραι να φροντίσουν να δημι-

ουργήσουν πολυεθνικάς ομάδας έθελοντών υπό τήν διοίκησιν και τόν έλεγχον έμπειρογνωμόνων του 'Οργανισμού των 'Ηνωμένων Έθνών.

γ) Οί έθελοντάι να συνεργάζονται με τούς συναδέλφους των των άλλων εθνών και να συμβάλουν να προαχθή ή εις διαφόρους χώρας κίνησις πρós αναδείξιν εθνικόν έθελοντών.

Πρόοδος πρós τήν κατεύθυνσιν αúτην είναι δυνατόν να πραγματοποιηθή διά διεθνούς συντονισμού των έθελοντικόν οργανώσεων με τήν βοήθειαν των πόρων των εθνικόν προγραμμάτων και τήν συμμετοχήν των μη κυβερνητικόν οργανώσεων.

Αί χώραι αί όποιαί θά ήτο δυνατόν να ώφεληθούν περισσότερο εκ τής παρουσίας των έθελοντών και αί όποιαί έπιθυμούν να τούς άποκτήσουν είναι συχνά αί όλιγώτερον ικαναί να συντηρήσουν αúτους εις τās περιοχάς όπου τούς χρειαίζονται. *Ώρισμένοι εκ των πόρων οί όποιοί διατίθενται διά τήν ανάπτυξιν θά ήτο δυνατόν να μεταφερθούν διά τās διαπάνας πρótτων σχεδίων εγκαταστάσεως πολυεθνικόν ομάδων εις ώρισμένας χώρας. Έάν τó πείραμα επιτύχη θά ήτο δυνατόν να εξαγγελθή επ' αúτης τής βάσεως πρόγραμμα ερύτερον.*

89. Οί Γραμματείς συνιστούν όθεν:

α) Να άρχισή ή μελέτη τής χρησιμοποίησεως και τής χρηματοδοτήσεως έθελοντών διά των προγραμμάτων τεχνικής συνεργασίας των 'Ηνωμένων Έθνών. 'Η μελέτη αúτη πρέπει να θεωρηθή τήν άπόφασιν 849 (XXII) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου ός θεμελιώδες κείμενον των 'Ηνωμένων Έθνών ρυθμιζόν τήν χρησιμοποίησιν έθελοντών.

β) Να καταρτισθούν, έν συνεννοήσει με τās ενδιαφερομένας κυβερνήσεις, μερικά πρότυπα προγράμματα διά τήν χρησιμοποίησιν έθελοντών κατά τήν τεχνικήν συνεργασία.

90. Οί Γραμματείς είναι πεπεισμένοι ότι τó επίπεδον ζωής των έθελοντών θά έναρμονίζεται με τó του τοπικού πληθυσμού. Τó πρόγραμμα των 'Ηνωμένων Έθνών διά τήν ανάπτυξιν ως και τά άλλα έργα χρηματοδοτήσεως θά έπρεπε να επανεξετάσουν τόν τρόπον με τόν όποιον είναι δυνατόν να συμβάλλουν εις τά τοπικά έξοδα των έθελοντών (βλέπε Σύστασιν 7) εις περίπτωσιν καθ' ήν ή φιλοξενούσα Κυβέρνησις άδυνατεί να άντεπεξέλθη εις αúτά.¹

Σύστασις 13η: Κατά τήν χορήγησιν βοήθειας διά τήν κοινωνικήν ανάπτυξιν επιβάλλεται να συμπεριλαμβάνονται κατάλληλα μέτρα κοινωνικής άγωγής εις τóπονον ώστε να ένθαρρυνθή ή συμμετοχή

1. Τó Ταμείον των 'Ηνωμένων Έθνών διά τά παιδιά (FISE—UNICEF) ήκολούθησε αúτην τήν μέθοδον και ένεκαινισε τήν πολιτικήν τής βοήθειας διά τήν καθιέρωσιν Προγραμμάτων έντοπιων έθελοντών διά τής χρηματοδοτήσεως μέρους των διαπανών λειτουργίας των πρótτων προγραμμάτων, κυρίως εις ότι άφορά εις τήν εκπαίδευσιν, και τούτο διά να υπερικηθούν αί άρτικάί δυσκολαί.

τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν.

91. Σήμερον, ἐποχὴν κατα τὴν ὁποίαν ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν ὡς καὶ ὁ ανεπτυγμένος κόσμος γνωρίζουν ῥαγοαίαν κοινωνικὴν ἐξέλιξιν, ἀποτελεῖ πρωταρχικὴν ἀνάγκην οἱ εἰδικοὶ τοῦ ὕψους τῶν προγραμματιστῶν, τῶν οἰκητικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν ἐρευνητῶν καὶ παιδαγωγῶν, να παρακολουθοῦν μαθηματικά μετεκπαιδεύσεως καὶ συνολικῆς. Αὐτὸ ἀλλοστὲ εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὸν καὶ διὰ τοὺς ἐπιφορτισμένους μὲ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ.

92. Θα ἔπρεπε νὰ ληφθῆῖ πρόνοια ὀμιουργίας καταλλήλων ἰδρυμάτων μετεκπαιδεύσεως ἐπὶ ἀνωτέρου μορφωτικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ ἐπιπέδου ὡς καὶ κατα τὴν διάρκειαν τῆς ἀσχολήσεως. Ἐπιβάλλεται να καταβληθῆῖ μεγαλύτερα προσοχὴ εἰς τὴν διακρίβωσιν ὠρισμένων καθηκόντων καὶ λειτουργιῶν τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, διότι αὐτὸ ἐπιθεράζει κατὰ τρόπον ἀποφασιστικὸν τὴν ἐκλογὴν τῶν μεθόδων καὶ τοῦ καταλλήλου ἐπιπέδου ἐκπαιδεύσεως, τὴν στρατολόγησιν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ προσωπικοῦ, καὶ τὸν προγραμματισμόν.

93. Πρέπει να δημιουργηθοῦν προσφορὰ μῆσα ἐκπαιδεύσεως στελεχῶν διὰ νὰ δυναταὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας καὶ διὰ νὰ ἐμποδισθῆῖ ἡ ἀποχώρησις προσωπικοῦ. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου ἀμοιβῆς εἶναι τὸ μοναδικὸν καὶ ἀποτελεσματικότερον μῆσον ἀναστολῆς τῆς ἀποχώρησεως τῶν εἰδικῶν. Πρέπει νὰ δοθῆῖ ἰδιαίτερα σημασία εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ὑψηλοτέρων σταθερῶν τύπων (normes) ἐκπαιδεύσεως τῶν εἰδικῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν προστασίαν καὶ τοὺς συναφεῖς τομεῖς, προκειμένου κυρίως περὶ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν.

94. Πρέπει νὰ προωθηθῆῖ καὶ νὰ ἐνισχυθῆῖ ἡ συμμετοχὴ τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ προγράμματα μῆσφ τῆς κοινοτικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὴν προγραμμάτων. Διότι εἶναι ἀπαραίτητον εὐθὺς ἀπὸ τοῦ σχεδιασμοῦ ἐνός προγράμματος νὰ ἐξασφαλισθῆῖ ἐν πρώτοις ἡ προσχώρησις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπιπέδου κατανοήσεως ἀνεῦ τῶν ὁποίων ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἀγνοησομεν τὰς δυσκολίας ἢ καὶ νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς ἀποτυχίαν, ἰδίως ὅταν ἀναλαμβάνομεν προγράμματα ἀξιοποιηθῆσιν τῶν ἐκ τῶν ὀδραλικῶν ἔργων πόρων, βελτιώσεως τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὴν γεωργίαν τεχνικῶν μεθόδων, ὡς καὶ τοῦ ὕγειονομικοῦ καὶ σχολικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

95. Ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς *προσωπικῆς προσπάθειας* τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν καταλλήλων πρὸς τοῦτο μεθόδων δυναταὶ νὰ συμβάλουν κατὰ τρόπον ὄμοσον καὶ σημαντικὸν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν. Διὰ τοῦτο παρετήρηθη κυρίως εἰς τοὺς τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κατοικίας, ὅτι τὰ προγράμματα τεχνικῆς βοήθειας ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἀπέδιδον τόσον καλὰ ἀποτελέσματα οὔτε κὰν θὰ ἦτο δυνατὸν

νὰ ἐκτελεστοῦν κατὰ τρόπον ὀικονομικῶς βιώσιμον, ἐὰν δὲν εἶχε εἰς αὐτὰ δοθῆῖ μεγάλη θεσις εἰς τὴν προσωπικὴν προσπάθειαν τῶν ενεργητομένων.

96. Ἡ *δημιουργία ὀργανισμῶν* διὰ τῆς καθιερώσεως θεσμῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ εὐνοοῦν τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς παραγωγικότητος καὶ τῆς ζωῆς, εἶναι ὑμελιωφῆς παραγῶν τῆς οἰαοικασίας τῆς ἀναπτύξεως. Αὐτὸ προϋποθετεῖ τὴν συστάσιν καὶ συστημιατικὴν λειτουργίαν οἰκητικῆς ὑποδομῆς, ὀργανώσεω καὶ κοινωνικῶν ὀργανισμῶν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐπὶ μερὸς ὀμοσῶν τῆς κοινοτήτος, εἰς τρόπον ὡστε ὁ πληθυσμὸς ἀφ' ἑνός μὲν νὰ ὀδηγηθῆῖ νὰ συμμετεχῆῖ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ οἰευκολυνθῆῖ ἡ διαδικασία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ οἰα τοῦ ὀποῖου ἀὶ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν θὰ δυνηθοῦν να ἐμεταλλειθοῦν κατὰ τρόπον ἐπωφελεστερον τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ τεχνικὰς ἀνακαλύψεις. Πρὸς αὐτὸν τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ προσανατολισθῆῖ μία ἐμπνηξήμενη βοήθεια τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομενων ὀργανώσεω.

Σύστασις 14η: Πρέπει νὰ ἀναληφθῆῖ μελέτη τῆς ἐπιθεώσεως τῶν κοινωνικῶν καὶ θεσμικῶν παραγόντων ἐπὶ τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως.

97. Ὑπόθεσις ἡ γνώμη ὅτι τὰ σοβαρὰ προβλήματα καὶ αἱ ἀποτυχίαι ποὺ διεπιστώθησαν ὀφείλομαι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ γεγονός ὅτι δὲν δόδοῖ ἡ δέουσα προσοχὴ εἰς τοὺς κοινωνικοὺς παράγοντας ὡς καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπινον συντελεστήν κατὰ τὸν προγραμματισμόν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν προγραμμάτων.

98. Ἐντός τοῦ συστήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐμελετήθη σοβαρῶς μέχρι σήμερον ἀπὸ τῆς σκοπιῆς τῆς βελτιώσεως τῶν προγραμμάτων τεχνικῆς συνεργασίας. Διὰ τοῦτο οἱ Γραμματεῖς συνηστοῦν ὀπως ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰ ὀργανικά ἰδρύματα καὶ τὰς ἐνδιαφερομενάς κυβερνήσεις (καὶ ὀπου αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν, μὲ τὴν σύμπραξιν τῶν ἐμπειρογνομηόνων) τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν καὶ ἡ Παγκόσμιον Τράπεζα ἀναλάβουν τὴν μελέτην *μερικῶν ὀικονομικῶν καὶ τεχνικῶν προγραμμάτων* διὰ νὰ προσδιορισθοῦν αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιπτώσεις τῶσων τῶν κοινωνικῶν καὶ θεσμικῶν παραγόντων ὀσον καὶ τοῦ ἀνθρώπινου συντελεστοῦ ἐντός τοῦ συνόλου τῶν ὀρισθέντων ἀντικειμενικῶν στόχων τῶν ἐν λόγῳ προγραμμάτων, ἰδίως δὲ ὀπως ἀναλάβουν τὰ μακροπρόθεσμα ὀικονομικά καὶ κοινωνικά ἀποτελέσματα τῶν ἐπενδύσεων τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν διεθνῶν ἰδρυμάτων. Αἱ μελέται αὐταὶ θὰ ἐπιτρέψουν νὰ ἀποκομίσωμεν πλήθος πολυτιμῶν πληροφοριῶν, αἱ δὲ κυβερνήσεις ὡς καὶ αἱ ὀργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ δυναταὶ νὰ ἐμπνηυθοῦν ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς μελλοντικὰς τῶν δραστηριότητας εἰς τὸν τομεῖα τῆς τεχνικῆς συνεργασίας.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν εἰδικῶν Γραμματέων τοῦ ΟΗΕ

έγεννήθη ως θεσμός εκ τῆς βαθείας ἀνησυχίας τὴν ὁποίαν προεκάλει ἡ κοινωνικὴ κατάσταση εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῆς ἐπιδιώξεως καλυτέρας ζωῆς καὶ τῆς συχνότητος τῆς πραγματοποιήσεώς της διαρκῶς αὐξάνει καὶ δημιουργεῖ σοβαρὰν κοινωνικὴν ἔντασιν. Ἡ ἀνάγκη ἀποτελεσματικώτερας τεχνικῆς συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως πάντοτε ἐμφανίζεται περισσότερο ἐπιίγουσα εἰς τὰ διευθυντικὰ ὄργανα τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς καὶ εἰς τὰς εἰδικὰς ὀργανώσεις του. Οἱ Γραμματεῖς πιστεύουν ὅτι συνέβαλον εἰς τὴν ἰκανοποίησιν αὐτῆς τῆς ἀνάγκης διὰ τῆς παροχῆς συμβουλῶν εἰς τὰς ὀργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς πρὸς τὰ μέσα ἐπαυξήσεως τῆς χρησιμότητος τῆς βοηθείας τὴν ὁποίαν αὐταὶ παρέχουν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας εἰς τὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν πλευρῶν τῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ὅλοι ἀποδίδουν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν Γραμματέων γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερα ἐὰν ἐξετάσωμεν αὐτὴν εἰς τὰ πλαίσια τῶν προετοιμασιῶν τῆς δευτέρας Δεκαετίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν.

Ἡ πρώτη Δεκαετία εἶχε ρίψει ὅλον σχεδὸν τὸ βάρος τῶν φροντίδων τῆς εἰς τοὺς οικονομικοὺς στόχους. Οἱ Γραμματεῖς ἐλπίζουν ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν καὶ αἱ συστάσεις τῶν θὰ συντελέσουν νὰ υἰοθετηθῇ, κατὰ τὴν δευτέραν Δεκαετίαν τῆς ἀναπτύξεως, μία περισσότερο ἰσορροπημένη ἄποψις, ὅπου θὰ ἔχουν ἀρκετὴν θέσιν αἱ κοινωνικαὶ πλευραὶ τῆς ἀναπτύξεως.

Οἱ Γραμματεῖς, συγκεκρινημένοι ἐξ ὧσων εἶδον καὶ ἤκουσαν εἰς τὰς χώρας τὰς ὁποίας ἐπισκέφθησαν, ἐλπίζουν ὅτι ἡ παρούσα ἔκθεσις θὰ μεταφρασθῇ εἰς ἔργα συγκεκριμένα καὶ ἀναποκρινόμενα εἰς τὰς δικαίας προσδοκίας τῶν κατοίκων τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν.

«Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἐθνῶν ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν μας δημιουργεῖ ἀναγκαίως δεσμούς καὶ κοινὰ στοιχεῖα πολιτισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς δὲν θὰ εἶναι... ἡ ἐξάλειψις τῶν ἐθνικῶν διαφορῶν, ἐκτὸς ἴσως μερικῶν συγχωνεύσεων συγγενῶν ἐθνῶν. Διότι, παρ' ὅλην τὴν διεθνῆ ἐπικοινωνίαν, ἡ ἀκτινοβολία κάθε πολιτισμοῦ ἔχει περιορισμένα ὄρια. Αἱ κλιματολογικαὶ διαφοραὶ, οἱ διάφοροι χαρακτῆρες καὶ ἰδιοφυῖαι τῶν λαῶν, ἡ δημιουργία καὶ ἄλλων ἐξ ἴσου ζωτικῶν πολιτισμῶν τὴν περιορίζουν. Ἐξ ἄλλου, παρ' ὅλας τὰς ὁμοιότητας τῶν ἐθνῶν ποὺ προκαλεῖ ἡ δημιουργία κοινῶν στοιχείων πολιτισμοῦ, ὑπάρχει εἰς κάθε ἔθνος καὶ τάσις ἀτομικοῦ, δηλ. ἐπιτάσεως τῆς ἰδιορρυθμίας τοῦ ἐθνικοῦ του χαρακτῆρος».

Ἀλεξάνδρου Παπαναστασίου, «Ὁ Ἐθνικισμός», εἰς *Ἐπιθεώρησιν τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* (τόμ. Ι, τεύχ. Α', Σεπτ.-Δεκ. 1916)· πρβλ. καὶ *Μελέται, Λόγοι, Ἀρθρα*, Ἀθῆνα 1957, σελ. 257-258.